

**Силабус навчальної дисципліни
«Моніторинг довкілля»**

Галузь знань: 10 Природничі науки
 Спеціальність: 101 Екологія
 Освітня програма: Екологія
 Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
 Курс: 3
 Семестр: 5

Факультет	Природничо-географічний
Кафедра	Хімії, екології та методики їх навчання
Викладач(-і)	ПІБ: Душечкіна Наталія Юріївна Посада: доцент кафедри хімії, екології та методики їх навчання E-mail: : n.ju.dushechkina@udpu.edu.ua
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.udpu.edu.ua/course/view.php?id=8407
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента
Загальний обсяг дисципліни: кредити ЄКТС / години	5/150
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції (28 год.), лабораторні (48 год.), самостійна робота (44 год.)
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу. Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідають всі лекції і лабораторні заняття курсу. Пропуски лабораторних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку упродовж двох тижнів з дня їх пропуску. Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають можливість за власною ініціативою підготувати доповіді до визначених робочою програмою тем семінарських (практичних) занять на основі пошуку та огляду наукових публікацій за заданою проблематикою дисципліни, поглибленому опрацюванні окремих лекційних тем або питань.
Що будемо вивчати?	Порядок здійснення моніторингу навколишнього природного середовища на локальному, регіональному, національному та глобальному рівнях
Чому це треба вивчати?	Курс дисципліни спрямований на формування у майбутніх фахівців знань, умінь та практичних навичок спрямованих на засвоєння концепцій здійснення моніторингу навколишнього природного середовища на локальному, регіональному, національному та глобальному рівнях; ведення кадастрів природних ресурсів, обліку об'єктів, що шкідливо впливають на стан довкілля, прогнозування стану довкілля на перспективу, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для проведення природоохоронних заходів та їх представлення в картографічному вигляді.
Яких результатів можна досягнути?	Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництва на навколишнє середовище. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства,

	верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.
Зміст дисципліни	Становлення і розвиток моніторингу довкілля як галузі екологічної науки Класифікація систем моніторингу довкілля Характеристика державної системи моніторингу довкілля в Україні Моніторинг впливу антропогенних факторів на довкілля Моніторинг як система оцінки стану довкілля Джерела екологічної інформації Основні етапи роботи з інформацією Біологічний моніторинг Моніторинг атмосфери Моніторинг ґрунтів Моніторинг гідросфери Моніторинг лісових екосистем Моніторинг надзвичайних ситуацій в Україні Моніторинг радіаційної ситуації в Україні
Обов'язкові завдання	Формування знань та вмінь, необхідних майбутньому фахівцеві для роботи в регіональних і національних природоохоронних службах України, оволодіння студентами базовими знаннями з, принципів створення і функціонування системи моніторингу, принципів узгодженості нормативно-правового та організаційно-методичного забезпечення сумісності технічного, інформаційного і програмного забезпечення складових частин системи моніторингу, принципів своєчасності та систематичності спостережень за станом довкілля в зоні дії техногенних об'єктів, отримання комплексності оброблення і використання екологічної інформації, що знаходиться і зберігається в системі моніторингу.
Міждисциплінарні зв'язки	Прилади і методи контролю екологічних параметрів. Методи дослідження в екології.
Інформаційне забезпечення (з репозитарію, фонду бібліотеки УДПУ та ін.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. І., Фінін Г. С., Унгурян П. Я., Шевченко Р. Ю. Дистанційні методи моніторингу довкілля. Херсон: Олді-плюс, 2019. 297 с. 2. Боголюбов В. М., Сафранов Т. А., Клименко М. О. Моніторинг довкілля. Херсон: Грінв Д. С., 2013. 529 с. 3. Панченка С. М., Тихенко Л. В. Основи спостережень за станом довкілля. Суми: Університетська книга, 2013. 351 с. 4. Радовенчик Я., Гомель Я., Трус І. Екологічні аспекти керування якістю навколишнього середовища. Київ: Кондоро 2020. 208 с. 5. Моїсєєв В., Пляцук Л., Гурець Л., Козуля Т., Аблеєва І. Системні дослідження навколишнього середовища. Корпоративні екологічні системи, хімічна екологія. Київ: Університетська книга, 2018 460 с.
Поточний контроль	Виконання лабораторних завдань і модульних контрольних робіт. ІНДЗ
Підсумковий контроль	Екзамен

Розробник

Наталія Душечкіна